

32001L0065

L 283/28

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

27.10.2001

DIREKTIVA 2001/65/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 27. septembra 2001****o spremembah direktiv 78/660/EGS, 83/349/EGS in 86/635/EGS glede pravil vrednotenja za letne in konsolidirane računovodske izkaze nekaterih oblik družb kakor tudi bank in drugih finančnih institucij**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 44(2)(g) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Člen 32 Četrte direktive Sveta 78/660/EGS z 25. julija 1978 o letnih računovodskih izkazih posameznih vrst družb ⁽⁴⁾ zahteva, da se postavke, prikazane v letnih računovodskih izkazih, vrednotijo po načelu nabavne cene ali proizvodnih stroškov.

(2) Člen 33 Direktive 78/660/EGS pooblašča države članice, da dovolijo ali zahtevajo od družb revalorizacijo nekaterih sredstev, vrednotenje nekaterih sredstev po nadomestitvenih stroških ali uporabo metod, ki upoštevajo učinke inflacije na postavke, prikazane v letnih računovodskih izkazih.

(3) Člen 29 Sedme direktive Sveta 83/349/EGS z 13. junija 1983 o konsolidiranih računovodskih izkazih ⁽⁵⁾ zahteva, da se sredstva in obveznosti, ki se vključujejo v konsolidirane računovodske izkaze, vrednotijo v skladu s členi 31 do 42 in členom 60 Direktive 78/660/EGS.

(4) Člen 1 Direktive Sveta 86/635/EGS z 8. decembra 1986 o letnih računovodskih izkazih in konsolidiranih računovodskih izkazih bank in drugih finančnih institucij ⁽⁶⁾ zahteva, da se sredstva in obveznosti vrednotijo v skladu s členi 31 do 42 Direktive 78/660/EGS, razen kadar Direktiva 86/635/EGS predvideva drugače.

(5) Letni in konsolidirani računovodski izkazi zavarovalnic se pripravljajo v skladu z Direktivo Sveta 91/674/EGS z 19. decembra 1991 o letnih računovodskih izkazih in konsolidiranih računovodskih izkazih zavarovalnic ⁽⁷⁾. Spremembe direktiv 78/660/EGS in 83/349/EGS se ne nanašajo na določbe Direktive 91/674/EGS, vendar lahko Komisija podpre podobne predloge za spremembo direktive, potem ko se posvetuje z ustreznim svetovalnim odborom.

(6) Dinamična narava mednarodnih finančnih trgov je povzročila razširjeno uporabo ne le tradicionalnih primarnih finančnih instrumentov, kot so delnice in obveznice, temveč tudi različnih oblik izvedenih finančnih instrumentov, kot so terminski posli, opcije, terminske pogodbe in zamenjalni posli.

(7) Vodilni sestavljenci računovodskih standardov v svetu se pri vrednotenju teh finančnih instrumentov odmikajo od modela izvirne nabavne vrednosti v smeri modela računovodenja po poštenu vrednosti.

(8) Sporočilo Komisije o uskladitvi računovodstva: nova strategija do mednarodne uskladitve zahteva od Evropske unije, da ohrani skladnost računovodskih direktiv Skupnosti z razvojem mednarodnih računovodskih standardov, zlasti v okviru Odbora za mednarodne računovodske standarde (IASB).

(9) Da bi ohranili tako skladnost med mednarodno priznanimi računovodskimi standardi in direktivami 78/660/EGS, 83/349/EGS in 86/635/EGS, je treba spremeniti te direktive tako, da bodo omogočale, da se nekatera finančna sredstva in obveznosti vrednotijo po poštenu vrednosti. To bi evropskim družbam omogočilo, da poročajo v skladu s sedanjim mednarodnim razvojem.

(10) Ta sprememba direktiv 78/660/EGS, 83/349/EGS in 86/635/EGS je v skladu s sporočilom Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z 13. junija 2000 o strategiji finančnega poročanja EU, ki predlaga uporabo priznanih Mednarodnih računovodskih standardov (IAS) za pripravo konsolidiranih finančnih izkazov navedenih družb. Namen te spremembe je omogočiti uporabo Mednarodnih računovodskih standardov, ki obravnavajo priznavanje in merjenje finančnih instrumentov.

⁽¹⁾ UL C 311, 31.10.2000, str. 1.

⁽²⁾ UL C 268, 19.9.2000, str. 1.

⁽³⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z 15. maja 2001 (še neobjavljeno v Uradnem listu) in Sklep Sveta z 30. maja 2001.

⁽⁴⁾ UL L 222, 14.8.1978, str. 11. Direktiva nazadnje spremenjena z Direktivo 1999/60/ES (UL L 162, 26.6.1999, str. 65).

⁽⁵⁾ UL L 193, 18.7.1983, str. 1. Direktiva nazadnje spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 1994.

⁽⁶⁾ UL L 372, 31.12.1986, str. 1.

⁽⁷⁾ UL L 374, 31.12.1991, str. 7.

- (11) Zaradi primerljivosti finančnih informacij po vsej Skupnosti je od držav članic treba zahtevati, da uvedejo sistem računovodenja po pošteni vrednosti za nekatere finančne instrumente. Države članice bi morale dovoliti sprejetje tega sistema vsem družbam ali vsem razredom družb, ki so podrejeni direktivam 78/660/EGS, 83/349/EGS in 86/635/EGS, tako glede letnih in konsolidiranih računovodskih izkazov kot samo za konsolidirane računovodske izkaze. Poleg tega je treba državam članicam dovoliti, da zahtevajo sprejetje tega sistema za vse družbe ali vse razrede družb tako za letne in konsolidirane računovodske izkaze kot samo za konsolidirane izkaze.
- (12) Računovodenje po pošteni vrednosti naj bi bilo mogoče le za tiste postavke, za katere obstaja mednarodno soglasje, da je zanje primerno računovodenje po pošteni vrednosti. Po sedanjem soglasju naj se računovodenje po pošteni vrednosti ne uporablja za vsa finančna sredstva in obveznosti, na primer ne za večino tistih, ki se nanašajo na bančno knjigo.
- (13) Pojasnila k računovodskim izkazom morajo vsebovati nekatere informacije o finančnih instrumentih v bilanci stanja, ki so bili ocenjeni po pošteni vrednosti. Letna poročila morajo navesti cilje družbe pri obvladovanju tveganj in njene usmeritve glede uporabe finančnih instrumentov.
- (14) Izvedeni finančni instrumenti imajo lahko pomemben vpliv na finančni položaj družb. Razkritja o izvedenih finančnih instrumentih in njihovi pošteni vrednosti se upoštevajo kot primerna tudi, če družba ne uporablja računovodenja po pošteni vrednosti. Da bi zmanjšali upravno breme majhnih družb, bi morali državam članicam dovoliti, da majhne družbe oprostijo teh zahtev po razkritju.
- (15) Računovodenje finančnih instrumentov je hitro razvijajoče se področje finančnega poročanja, ki ga mora Komisija preveriti na osnovi izkušenj držav članic z računovodenjem po pošteni vrednosti v praksi –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Direktiva 78/660/EGS se spremeni, kot sledi:

1. vstavi se naslednji oddelek:

„ODDELEK 7a

Vrednotenje po pošteni vrednosti

Člen 42a

1. Z odstopanjem od člena 32 in ob upoštevanju pogojev iz odstavkov 2 do 4 tega člena, države članice dovolijo ali zahtevajo od vseh družb ali vseh kategorij družb vrednotenje finančnih instrumentov, vključno z izvedenimi, po pošteni vrednosti.

Tako dovoljenje ali zahteva se lahko omeji na konsolidirane računovodske izkaze, kakor so opredeljeni v Direktivi 83/349/EGS.

2. Za namene te direktive se blagovne pogodbe, ki dajejo pogodbeni stranki pravico do poravnave v gotovini ali s kakim drugim finančnim instrumentom, štejejo za izvedene finančne instrumente, razen kadar:

- (a) so sklenjene in podaljšane, da bi izpolnile pričakovane zahteve družbe po nabavi, prodaji ali uporabi;
- (b) so bile opredeljene za ta namen na svojem začetku; in
- (c) se pričakuje, da bodo poravnane z dobavo blaga.

3. Odstavek 1 se uporablja le za obveznosti, ki so:

- (a) del portfelja trgovanja; ali
- (b) izvedeni finančni instrumenti.

4. Vrednotenje v skladu z odstavkom 1 se ne uporablja za:

- (a) neizvedene finančne instrumente do dospelosti;
- (b) posojila in terjatve družbe, ki niso namenjene trgovanju in
- (c) deleže v hčerinskih podjetjih, povezanih podjetjih in družbah z mešanim kapitalom, lastniške instrumente, ki jih izda družba, pogodbe o pogojni kupnini v poslovnem združenju, pa tudi za druge finančne instrumente s takimi posebnimi značilnostmi glede na tisto, kar je splošno sprejemljivo, da se morajo upoštevati drugače od drugih finančnih instrumentov.

5. Z odstopanjem od člena 32 lahko države članice za vsa sredstva in obveznosti, ki se po računovodskem sistemu zaščite poštene vrednosti opredeljujejo kot kritne postavke, ali za ugotovljene deleže takih sredstev ali odgovornosti, dovolijo vrednotenje po specifičnem znesku, ki se zahteva po tem sistemu.

Člen 42b

1. Poštena vrednost iz člena 42a se določi v primerjavi:

- (a) s tržno vrednostjo za tiste finančne instrumente, za katere je mogoče zlahka identificirati zanesljive trge. Kadar tržne vrednosti ni mogoče zlahka identificirati za instrument, vendar jo je mogoče identificirati za njegove sestavine ali za podoben instrument, se lahko tržna vrednost izvede iz teh sestavin ali podobnega instrumenta; ali
- (b) z vrednostjo, ki izhaja iz splošno sprejetih modelov in tehnik vrednotenja za tiste instrumente, za katere ni mogoče zlahka identificirati zanesljivega trga. Taki modeli in tehnike vrednotenja zagotavljajo sprejemljiv približek tržne vrednosti.

2. Tisti finančni instrumenti, ki jih ni mogoče zanesljivo oceniti s katero od metod, opisanih v odstavku 1, se ocenijo v skladu s členi 34 do 42.

Člen 42c

1. Ne glede na člen 31(1)(c) se sprememba vrednosti, kadar je finančni instrument vrednoten v skladu s členom 42b, vključni v izkaz uspeha. Vendar se taka sprememba vključni neposredno v kapital, v rezervo poštene vrednosti, kadar:

- (a) je izkazani instrument po računovodskem sistemu zaščite, ki dovoljuje, da se v izkazu uspeha ne prikaže nekaterih ali nobene spremembe vrednosti, kritni instrument; ali
- (b) se sprememba vrednosti nanaša na tečajno razliko, ki izhaja iz denarne postavke, ki tvori del neto naložb družbe v tuj subjekt.

2. Države članice lahko dovolijo ali zahtevajo, da se sprememba vrednosti finančnega sredstva, ki je naprodaj in ni izvedeni finančni instrument, vključni neposredno v kapital, v rezervo poštene vrednosti.

3. Rezerva poštene vrednosti se popravi, kadar prikazani zneski niso več potrebni za izvajanje odstavkov 1 in 2.

Člen 42d

Kadar se uporabi vrednotenje finančnih instrumentov po poštenu vrednosti, je treba v pojasnilih računovodskih izkazov razkriti:

- (a) pomembne predpostavke, na katerih temeljijo modeli in tehnike vrednotenja, pri katerih so bile poštene vrednosti opredeljene v skladu s členom 42b(1)(b);

- (b) po kategorijah finančnih instrumentov pošteno vrednost, spremembe vrednosti, ki so neposredno vključene v izkaz uspeha, pa tudi spremembe, ki so vključene v rezervo poštene vrednosti;

- (c) za vsak razred izvedenih finančnih instrumentov informacije o obsegu in naravi instrumentov, vključno s pomembnimi pogoji, ki lahko vplivajo na znesek, časovni okvir in zanesljivost prihodnjih denarnih tokov; in

- (d) tabelo, ki kaže gibanja rezerve poštene vrednosti med poslovnim letom.“;

2. v členu 43(1) se:

- (a) sklicevanje v točki 10 na „člene 31 in 34 do 42“ nadomesti s sklicevanjem na „člene 31 in 34 do 42c“ in

- (b) doda naslednja točka:

„14. Kadar se ne uporabi vrednotenje finančnih instrumentov po poštenu vrednosti v skladu z Oddelkom 7a:

- (a) za vsak razred izvedenih finančnih instrumentov:

- (i) poštena vrednost instrumentov, če se lahko taka vrednost določi s katero od metod, predpisanih v členu 42b(1);

- (ii) podatke o obsegu in naravi instrumentov; in

- (b) za dolgoročne finančne naložbe, zajete v členu 42a, prenesene v znesku, ki presega njihovo pošteno vrednost in brez uporabe možnosti za popravek vrednosti v skladu s členom 35(1)(c)(aa):

- (i) knjižna vrednost in poštena vrednost bodisi posameznih sredstev bodisi ustrezne skupine teh posameznih sredstev;

- (ii) razlogi za nezmanjšanje knjižne vrednosti, vključno z naravo dokaza, ki daje osnovo za prepričanje, da bo knjižna vrednost zopet pridobljena.“;

3. besedilo člena 44(1) se nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice lahko dovolijo družbam iz člena 11, da sestavijo skrajšana pojasnila k računovodskim izkazom brez podatkov, zahtevanih v členih 43(1)(5) do (12) in (14)(a). Pojasnila morajo kljub temu razkriti podatke, navedene v členu 43(1)(6) v skupnem znesku za vse postavke.“;

4. v členu 46(2) se doda točka:

- „(f) finančne instrumente, ki jih je uporabila družba, in, kadar je to pomembno za oceno njenih sredstev, obveznosti, finančno stanje in dobiček ali izgubo,
- cilje in politiko družbe pri obvladovanju finančnih tveganj, vključno z njeno politiko zaščite in kritja za vse glavne vrste predvidenih transakcij, za katere se uporablja kritno računovodstvo, in
 - izpostavljenost družbe cenovnemu tveganju, kreditnemu tveganju, likvidnostnemu tveganju in tveganju denarnih tokov.“;

5. v členu 59(2)(a) in (b) se sklicevanje na „člene 31 do 42“ nadomesti s sklicevanjem na „Oddelek 7 ali 7a“;

6. vstavi se člen:

„Člen 61a

Najpozneje do 1. januarja 2007 Komisija pregleda določbe v členih 42a do 42d, v členu 43(1)(10) in (14), členu 44(1), členu 46(2)(f) in členu 59(2)(a) in (b) v smislu izkušenj, pridobljenih pri uporabi določb o računovodstvu poštene vrednosti, in ob upoštevanju mednarodnega razvoja na področju računovodstva in po potrebi predloži predlog Evropskemu parlamentu in Svetu za spremembo zgoraj navedenih členov.“

Člen 2

Direktiva 83/349/EGS se spremeni, kot sledi:

1. besedilo člena 29(1) se nadomesti z naslednjim:

„1. Sredstva in obveznosti, ki se vključijo v konsolidirane računovodske izkaze, se vrednotijo po enotnih metodah in v skladu z Oddelkom 7 in 7a ter členom 60 Direktive 78/660/EGS.“;

2. v členu 34 se:

- (a) sklicevanje v točki 10 na „člene 31 in 34 do 42“ nadomesti s sklicevanjem na „člene 31 in 34 do člena 42c“; in

(b) dodajo naslednje točke:

„14. Kadar se uporabi vrednotenje finančnih instrumentov po poštenu vrednosti v skladu z Oddelkom 7a Direktive 78/660/EGS:

- (a) pomembne predpostavke, na katerih temeljijo modeli in tehnike vrednotenja, pri katerih so bile poštene vrednosti določene v skladu s členom 42b(1)(b) te direktive;
- (b) po kategorijah finančnih instrumentov, pošteno vrednost, spremembe vrednosti, ki so neposredno vključene v izkaz uspeha, pa tudi

spremembe, ki so vključene v rezervo poštene vrednosti, v skladu s členom 42c te direktive;

- (c) za vsak razred izvedenih finančnih instrumentov informacije o obsegu in naravi instrumentov, vključno s pomembnimi pogoji, ki lahko vplivajo na znesek, časovni okvir in zanesljivost prihodnjih denarnih tokov; in

- (d) tabelo, ki kaže gibanja rezerve poštene vrednosti med poslovnim letom.

15. Kadar se ne uporabi vrednotenje finančnih instrumentov po poštenu vrednosti v skladu z Oddelkom 7a Direktive 78/660/EGS:

- (a) za vsak razred izvedenih finančnih instrumentov:

- (i) pošteno vrednost instrumentov, če se lahko taka vrednost določi s katero od metod, predpisanih v členu 42b(1) te direktive;

- (ii) podatke o obsegu in naravi instrumentov; in

- (b) za dolgoročne finančne naložbe, zajete v členu 42a te direktive, prenesene v znesku, ki presega njihovo pošteno vrednost in brez uporabe možnosti za popravek vrednosti v skladu s členom 35(1)(c)(aa) te direktive:

- (i) knjižno vrednost in pošteno vrednost bodisi posameznih sredstev bodisi ustrezne skupine teh posameznih sredstev;

- (ii) razloge za nezmanjšanje knjižne vrednosti, vključno z naravo dokaza, ki daje osnovo za prepričanje, da bo knjižna vrednost zopet pridobljena.“;

3. v členu 36(2) se doda točka:

„(e) finančne instrumente, ki so jih uporabila podjetja, in, kadar je to pomembno za oceno sredstev, obveznosti, finančno stanje in dobiček ali izgubo,

- cilje in usmeritve podjetij pri obvladovanju finančnih tveganj, vključno z njihovimi usmeritvami zaščite in kritja za vse glavne vrste predvidenih transakcij, za katere se uporablja kritno računovodstvo, in

- izpostavljenost cenovnemu tveganju, kreditnemu tveganju, likvidnostnemu tveganju in tveganju denarnih tokov.“;

4. vstavi se naslednji člen:

„Člen 50a

Najpozneje do 1. januarja 2007 Komisija pregleda določbe v členu 29(1), členu 34(10), (14) in (15) in členu 36(2)(e) v smislu izkušenj, pridobljenih pri uporabi določb o računovodenju po pošteni vrednosti in ob upoštevanju mednarodnega razvoja na področju računovodstva in po potrebi predloži predlog Evropskemu parlamentu in Svetu za spremembo zgoraj navedenih členov.“

Člen 3

Besedilo člena 1(1) Direktive 86/635/EGS se nadomesti z naslednjim besedilom:

„1. Členi 2, 3, 4(1), (3) do (5), členi 6, 7, 13, 14, 15(3) in (4), členi 16 do 21, 29 do 35, 37 do 41, 42 prvi stavek, 42a do 42d, 45(1), 46(1) in (2), členi 48 do 50, 50a, 51(1), 56 do 59, 61 in 61a Direktive 78/660/EGS se uporabljajo za institucije iz člena 2 te direktive, razen kadar ta direktiva predvideva drugače. Vendar se členi 35(3), 36, 37 in 39(1) do (4) te direktive ne uporabljajo za sredstva in obveznosti, ki se vrednotijo v skladu z Oddelkom 7a Direktive 78/660/EGS.“

Člen 4

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 1. januarja 2004. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice predložijo Komisiji temeljne predpise nacionalne zakonodaje, sprejete na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 5

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 27. septembra 2001

Za Evropski parlament

Predsednica

N. FONTAINE

Za Svet

Predsednik

C. PICQUÉ